

2023/2675

7.12.2023.

UREDBA (EU) 2023/2675 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 22. studenoga 2023.

o zaštiti Unije i njezinih država članica od gospodarske prisile koju primjenjuju treće zemlje

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽¹⁾,

budući da:

- (1) U skladu s člankom 3. stavkom 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) Unija u svojim odnosima s ostatkom svijeta podržava i promiče svoje vrijednosti i interese i doprinosi zaštiti svojih građana i, među ostalim, solidarnosti i uzajamnom poštovanju među narodima te strogo poštovanju i razvoju međunarodnog prava, uključujući poštovanje načela Povelje Ujedinjenih naroda („Povelja UN-a”).
- (2) U skladu s člankom 21. stavkom 1. prvim podstavkom UEU-a djelovanje Unije na međunarodnoj sceni vodi se načelima kao što su vladavina prava, jednakost i solidarnost te poštovanje načela Povelje UN-a i međunarodnog prava. U skladu s člankom 21. stavkom 1. drugim podstavkom UEU-a Unija također promiče multilateralna rješenja zajedničkih problema.
- (3) U skladu s člancima 1. i 2. Povelje UN-a jedna od svrha Ujedinjenih naroda jest razvijanje prijateljskih odnosa među narodima u skladu s, između ostalih, načelom suverene jednakosti.
- (4) Člankom 21. stavkom 2. UEU-a od Unije se zahtijeva da utvrdi i provodi zajedničke politike i djelovanja i da nastoji ostvariti visok stupanj suradnje u svim područjima međunarodnih odnosa kako bi se, među ostalim, zaštitile njezine vrijednosti, temeljni interesi, neovisnost i cjelovitost te učvrstili i podržali vladavina prava i načela međunarodnog prava.
- (5) U Deklaraciji o načelima međunarodnog prava o prijateljskim odnosima i suradnji između država u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda koju je 24. listopada 1970. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda navodi se da se međunarodni odnosi vode u skladu s načelima suverene jednakosti i nemiješanja. U toj se deklaraciji također navodi, u vezi s načelom povezanim s obvezom nemiješanja u pitanja koja su u unutrašnjoj nadležnosti bilo koje države, da nijedna država ne smije koristiti niti poticati upotrebu ekonomskih, političkih ili drugih mjera kako bi prisila drugu državu na to da joj podredi ostvarivanje svojih suverenih prava i osigurala ostvarivanje bilo kakve koristi od te druge države, čime se odražava međunarodno običajno pravo te je stoga obvezujuće u odnosima između trećih zemalja, s jedne strane, te Unije i njezinih država članica, s druge. Štoviše, pravila međunarodnog običajnog prava o odgovornosti države za međunarodno protupravne čine odražena su u člancima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno pravo o odgovornosti država za međunarodno protupravne čine koje je Komisija Ujedinjenih naroda za međunarodno pravo usvojila 2001. na svojoj pedeset trećoj sjednici i koje je Opća skupština Ujedinjenih naroda primila na znanje u Rezoluciji 56/83. Ta su pravila obvezujuća u odnosima između trećih zemalja, s jedne strane, te Unije i njezinih država članica, s druge.

⁽¹⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 3. listopada 2023. (još nije objavljeno u *Službenom listu Europske unije*) i Odluka Vijeća od 23. listopada 2023.

- (6) Današnje međusobno povezano svjetsko gospodarstvo povećava rizik gospodarske prisile jer pruža zemljama poboljšana sredstva za primjenu takve prisile, uključujući hibridna sredstva. Poželjno je da Unija doprinese stvaranju, razvoju i pojašnjavanju međunarodnih okvira za sprečavanje i uklanjanje situacija gospodarske prisile.
- (7) Iako uvijek djeluje u okviru međunarodnog prava, od ključne je važnosti da Unija ima odgovarajući instrument za odvracanje od gospodarske prisile koju primjenjuju treće zemlje i suzbijanje takve prisile kako bi zaštitila svoja prava i interese te prava i interese svojih država članica. To posebno vrijedi ako se treće zemlje upliću u legitimne suverene odluke Unije ili države članice tako što primjenjuju ili prijete primjenom mjera koje utječu na trgovinu ili ulaganja kako bi spriječile ili postigle prestanak primjene, izmjenu ili donošenje određenog akta Unije ili države članice, uključujući izražavanje stajališta institucije, tijela, ureda ili agencije Unije ili države članice. Takve mjere koje utječu na trgovinu ili ulaganja uključuju ne samo djelovanja koja se poduzimaju na državnom području predmetne treće zemlje i imaju učinke unutar tog državnog područja, nego i djelovanja koja poduzima treća zemlja, među ostalim preko subjekata pod kontrolom ili usmjeravanjem treće zemlje i koji su prisutni u Uniji, a kojima se nanosi šteta gospodarskim aktivnostima u Uniji. Pojam „treća zemlja” trebalo bi tumačiti tako da obuhvaća ne samo treću državu nego i zasebno carinsko područje ili drugi subjekt međunarodnog prava jer su i ti entiteti sposobni za primjenu gospodarske prisile. Upotreba tog pojma i primjena ove Uredbe nemaju nikakav utjecaj na suverenitet. Štoviše, ovu bi Uredbu trebalo primjenjivati u skladu sa stajalištem Unije u pogledu predmetne treće zemlje.
- (8) Ovom se Uredbom nastoji osigurati djelotvoran, učinkovit i brz odgovor Unije na gospodarsku prisilu. Posebno joj je svrha odvratiti gospodarsku prisilu od Unije ili države članice i omogućiti Uniji, kao krajnju mjeru, da uzvratiti gospodarsku prisilu primjenom protumjera Unije. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje, u području zajedničke trgovinske politike, postojeći instrumenti Unije ni međunarodni sporazumi koje je Unija sklopila kao ni djelovanja koja se poduzimaju na temelju tih instrumenata i međunarodnih sporazuma i koja su u skladu s međunarodnim pravom, a ni ostale politike Unije.
- (9) Gospodarska prisila koju primjenjuju treće zemlje može biti usmjerena na vanjskopolitička djelovanja Unije ili države članice, a utvrđivanje postojanja gospodarske prisile i odgovori na nju mogu imati znatne posljedice na odnose s trećim zemljama. Potrebno je osigurati dosljedne odgovore u različitim, ali povezanim područjima politike. Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje moguće djelovanje Unije na temelju posebnih odredaba glave V. poglavlja 2. UEU-a, koje bi trebalo na odgovarajući način uzeti u obzir pri razmatranju odgovora na gospodarsku prisilu koju primjenjuje treća zemlja.
- (10) Gospodarska prisila koju prema državi članici primjenjuje treća zemlja utječe na unutarnje tržište Unije i na Uniju u cjelini. Države članice ne mogu samostalno uzvratiti gospodarsku prisilu koju primjenjuju treće zemlje mjerama iz područja zajedničke trgovinske politike. S obzirom na isključivu nadležnost dodijelenu Uniji člankom 207. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) samo Unija smije djelovati. Štoviše, moguće je da države članice, kao zasebni akteri na temelju međunarodnog prava, nemaju pravo uzvratiti gospodarsku prisilu koju prema Uniji primjenjuju treće zemlje. Stoga je potrebno na razini Unije uspostaviti sredstva za djelotvorno postizanje tih ciljeva. Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje podjela nadležnosti između Unije i njezinih država članica.
- (11) U skladu s načelom proporcionalnosti, za stvaranje djelotvornog i sveobuhvatnog okvira za djelovanje Unije protiv gospodarske prisile potrebno je i primjereno utvrditi pravila o ispitivanju i utvrđivanju gospodarske prisile koju primjenjuju treće zemlje te uzvraćanju te gospodarske prisile. Mjerama odgovora Unije trebali bi prethoditi ispitivanje činjenica, utvrđivanje postojanja gospodarske prisile te, kad god je to moguće i pod uvjetom da i treća zemlja sudjeluje u dobroj vjeri, naponi za pronalaženje rješenja u suradnji s predmetnom trećom zemljom. Sve mjere koje Unija uvede trebale bi biti proporcionalne i ne bi trebale premašiti štetu nanесenu Uniji. Kriterijima za odabir i oblikovanje mjera odgovora Unije trebalo bi osobito uzeti u obzir djelotvornost mjera odgovora Unije u izazivanju prestanka primjene gospodarske prisile i, ako je ona zatražena, reparaciju zbog štete nanесene Uniji te potrebu za izbjegavanjem ili svođenjem popratnih učinaka na najmanju moguću mjeru, nerazmjernе administrativne složenosti i opterećenja te troškova nametnutih osobito gospodarskim subjektima Unije, kao i interes Unije. Stoga ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva u skladu s člankom 5. stavkom 4. UEU-a.

- (12) Svako djelovanje koje Unija poduzme na temelju ove Uredbe trebalo bi biti u skladu s međunarodnim pravom, uključujući međunarodno običajno pravo. Među međunarodnim sporazumima koje su sklopile Unija i države članice Sporazum o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO) temelj je multilateralnog trgovinskog sustava utemeljenog na pravilima. Stoga je važno da Unija nastavi podupirati taj sustav, u čijem je središtu WTO, te da se, prema potrebi, koristi njegovim sustavom za rješavanje sporova.
- (13) Međunarodnim običajnim pravom, kako je odraženo u članku 22. i člancima od 49. do 53. o odgovornosti država za međunarodno protupravne čine, dopušteno je da se pod određenim uvjetima, kao što su proporcionalnost i davanje prethodne obavijesti, uvedu protumjere, odnosno mjere koje bi inače bile u suprotnosti s međunarodnim obvezama oštećene strane u odnosu na zemlju odgovornu za povredu međunarodnog prava i čiji je cilj postizanje prestanka povrede ili reparacije za povredu. U skladu s tim mjere odgovora Unije mogle bi se, prema potrebi, sastojati ne samo od mjera koje su u skladu s međunarodnim obvezama Unije već i od neizvršenja međunarodnih obveza prema predmetnoj trećoj zemlji u mjeri u kojoj gospodarska prisila koju primjenjuje treća zemlja tvori međunarodno protupravni čin. Na temelju međunarodnog prava, u skladu s načelom proporcionalnosti, protumjere trebaju biti razmjerne pretrpljenoj šteti, uzimajući u obzir težinu međunarodno protupravnog čina i predmetna prava. U tom se pogledu na temelju međunarodnog prava podrazumijeva da šteta nanесena Uniji ili državi članici uključuje štetu nanесenu gospodarskim subjektima Unije.
- (14) Ako gospodarska prisila tvori međunarodno protupravni čin, Unija bi prema potrebi trebala, osim prestanka primjene gospodarske prisile, od predmetne treće zemlje tražiti reparaciju zbog štete nanесene Uniji, u skladu s člankom 31. i člancima od 34. do 39. o odgovornosti država za međunarodno protupravne čine. Ako Unija dobije naknadu za štetu nanесenu subjektima Unije, ona može, prema potrebi i u mjeri u kojoj je to moguće, razmotriti prijenos te naknade subjektima Unije koji su pretrpjeli gubitak zbog gospodarske prisile.
- (15) Prisila je zabranjena i stoga je protupravan čin na temelju međunarodnog prava kad zemlja uvede mjere kao što su ograničenja na trgovinu ili ulaganja kako bi postigla određeno djelovanje ili nedjelovanje druge zemlje na koje ta zemlja nije obvezna na temelju međunarodnog prava a koje je obuhvaćeno njezinim suverenitetom te kad prisila dosegne određeni kvalitativni ili kvantitativni prag, ovisno i o ciljevima koji se nastoje postići i o upotrijebljenim sredstvima. Komisija i Vijeće trebali bi uzeti u obzir kvalitativne i kvantitativne kriterije koji pomažu da se utvrdi upliće li se treća zemlja u legitimne suverene odluke Unije ili države članice i čini li njezino djelovanje gospodarsku prisilu koja zahtijeva odgovor Unije. Među tim kriterijima trebali bi biti elementi koji i kvalitativno i kvantitativno karakteriziraju, posebno oblik, učinke i cilj mjera koje treća zemlja uvodi. Primjenom tih kriterija osiguralo bi se da ova Uredba obuhvaća samo gospodarsku prisilu s dovoljno teškim učinkom ili, ako se gospodarska prisila sastoji od prijetnje, da obuhvaća samo vjerodostojnu prijetnju. Osim toga, Komisija i Vijeće trebali bi pomno ispitati ima li treća zemlja legitiman razlog jer je cilj treće zemlje založiti se za pitanje koje je priznato na međunarodnoj razini, kao što su, među ostalim, očuvanje međunarodnog mira i sigurnosti, zaštita ljudskih prava, zaštita okoliša ili borba protiv klimatskih promjena.
- (16) Na temelju međunarodnog običajnog prava smatra se da čini trećih zemalja uključuju sve oblike djelovanja ili propusta, uključujući prijetnje, koji se na temelju međunarodnog običajnog prava mogu pripisati državi. Člankom 2. točkom (a) i člancima od 4. do 11. o odgovornosti država za međunarodno protupravne čine potvrđuje se da se međunarodnim običajnim pravom kao čin države posebno kvalificira: postupanje svakog organa države, osobe ili subjekta koji nisu organ države, ali su pravom te države ovlaštene izvršavati javne ovlasti; postupanje organa koji je na raspolaganje državi stavila druga država; postupanje osobe ili skupine osoba koje djeluju na temelju uputa te države ili pod njezinim usmjeravanjem ili kontrolom u provođenju postupanja; postupanje osobe ili skupine osoba koje izvršavaju elemente javne ovlasti u slučaju nepostojanja ili nedjelovanja javnih tijela i u okolnostima koje zahtijevaju izvršavanje tih elemenata ovlasti; i postupanje koje država priznaje i usvaja kao vlastito.
- (17) Komisija bi trebala ispitati tvori li mjera treće zemlje gospodarsku prisilu. Komisija bi trebala provesti takvo ispitivanje na temelju informacija dobivenih iz bilo kojeg pouzdanog izvora, uključujući fizičke i pravne osobe, Europski parlament, državu članicu ili sindikate. Kako bi utvrdila primjenjuje li treća zemlja mjere koje utječu na trgovinu ili ulaganje a koje tvore gospodarsku prisilu odnosno prijeti li da će takve mjere primijeniti, procjena Komisije i Vijeća trebala bi se temeljiti na činjenicama.

- (18) Radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe te s obzirom na jedinstvenu prirodu gospodarske prisile koja utječe na trgovinu i ulaganja, Vijeću bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za utvrđivanje gospodarske prisile te toga je li primjereno zatražiti reparaciju zbog štete nanesene Uniji. Dodjela provedbenih ovlasti Vijeću ograničena je na okolnosti koje proizlaze iz gospodarske prisile i odnosi se na te okolnosti te se ne treba smatrati presedanom.
- (19) Nakon ispitivanja koje je provela Komisija, ako Komisija zaključi da mjera treće zemlje tvori gospodarsku prisilu, Komisija bi trebala podnijeti prijedlog Vijeću za provedbeni akt kojim se utvrđuje da mjera treće zemlje ispunjava uvjete za postojanje gospodarske prisile. Komisija bi u taj prijedlog trebala uključiti okvirno razdoblje u kojem će procijeniti jesu li ispunjeni uvjeti za donošenje mjera odgovora Unije. Komisija bi, prema potrebi, također trebala podnijeti prijedlog Vijeću za provedbeni akt kojim se utvrđuje da Unija od treće zemlje zatraži da popravi štetu nanесenu Uniji. Nadalje, gospodarska prisila može utjecati na Uniju ili bilo koju državu članicu i tako stvoriti potrebu za brzim djelovanjem na temelju ove Uredbe i u skladu s Unijinim načelima solidarnosti među državama članicama i iskrene suradnje. Slijedom toga, Vijeće bi trebalo djelovati brzo i uložiti sve potrebne napore kako bi donijelo odluku u roku od osam tjedana od podnošenja prijedloga Komisije. U izvršavanju svojih provedbenih ovlasti Vijeće bi trebalo djelovati u skladu s uvjetima za postojanje gospodarske prisile i kriterijima za utvrđivanje je li primjereno zatražiti od treće zemlje da popravi štetu nanесenu Uniji.
- (20) Kako bi se osigurao prestanak primjene gospodarske prisile i kako bi se osigurala, ako je zatražena, reparacija zbog štete nanесene Uniji, Unija bi trebala nastojati brzo i pravedno riješiti pitanje. U skladu s tim Komisija bi trebala pružiti odgovarajuću priliku za savjetovanja s predmetnom trećom zemljom i, ako je ta treća zemlja spremna započeti savjetovanja u dobroj vjeri, žurno započeti surađivati s njom. Tijekom takvih savjetovanja Komisija bi trebala nastojati razmotriti sredstva kao što su izravni pregovori, podnošenje spora na rješavanje međunarodnom tijelu, posredovanje, mirenje ili pomoć treće strane, ne dovodeći u pitanje podjelu nadležnosti između Unije i država članica. Osobito, ako treća zemlja suspendira gospodarsku prisilu i pristane podnijeti spor na rješavanje međunarodnom tijelu, trebalo bi prema potrebi sklopiti međunarodni sporazum s tom trećom zemljom. Takav međunarodni sporazum mogla bi sklopiti Unija, u skladu s člankom 218. UFEU-a, ili zainteresirana država članica.
- (21) Unija bi trebala pružiti podršku trećim zemljama pogođenima istom ili sličnom gospodarskom prisilom ili drugim zainteresiranim trećim zemljama te s njima surađivati. Unija bi trebala sudjelovati u međunarodnoj koordinaciji u svim bilateralnim, plurilateralnim ili multilateralnim forumima koji su prikladni za sprečavanje ili uklanjanje gospodarske prisile. Komisija bi trebala izraziti stajalište Unije nakon savjetovanja s Vijećem u skladu s Ugovorima kako je primjenjivo i, prema potrebi, uz sudjelovanje država članica.
- (22) Poželjno je da se Unija proaktivno koristi svim raspoloživim sredstvima za suradnju s predmetnom trećom zemljom, kao što su pregovori, rješavanje spora pred međunarodnim tijelom ili posredovanje, a da mjere odgovora uvede samo ako takva sredstva ne dovedu do brzog i djelotvornog prestanka primjene gospodarske prisile i, ako je Unija prema potrebi od predmetne države članice zatražila reparaciju zbog štete nanесene Uniji te ako je takvo djelovanje potrebno kako bi se zaštitili interesi i prava Unije i njezinih država članica u skladu s međunarodnim pravom i ako je poduzimanje takvog djelovanja u interesu Unije. Primjereno je ovom Uredbom utvrditi primjenjiva pravila i postupke za uvođenje i primjenu mjera odgovora Unije i dopustiti hitno djelovanje kad je to potrebno za očuvanje djelotvornosti tih mjera odgovora Unije.
- (23) Mjere odgovora Unije donesene u skladu s ovom Uredbom trebalo bi odabrati i oblikovati na temelju objektivnih kriterija, uključujući: djelotvornost mjera u postizanju prestanka primjene gospodarske prisile i, prema potrebi, reparacije zbog štete prouzročene Uniji; potencijal za olakšavanje situacije gospodarskih subjekata Unije koji su pogođeni gospodarskom prisilom; cilj izbjegavanja ili svodenja na najmanju moguću mjeru negativnih gospodarskih i drugih učinaka na Uniju; i izbjegavanje nerazmjernog administrativnog opterećenja i troškova u primjeni mjera odgovora Unije. Trebalo bi zaštititi investicijsko okruženje Unije i njezino gospodarstvo utemeljeno na znanju. Od presudne je važnosti pri odabiru i oblikovanju mjera odgovora Unije uzeti u obzir interes Unije, koji,

među ostalim, obuhvaća i interese industrija Unije koje se nalaze na početku i na kraju proizvodnog lanca i interese krajnjih potrošača Unije. Kad Komisija razmatra mjere odgovora Unije, trebala bi dati prednost mjerama koje ne bi imale nerazmjerni učinak na pravnu sigurnost i predvidljivost mjera za gospodarske subjekte te na upravljanje relevantnim nacionalnim propisima. Kad Komisija razmatra mjere odgovora Unije koje utječu na odobrenja, registracije, licencije ili ostala prava za potrebe komercijalnih djelatnosti, trebala bi dati prednost mjerama koje imaju učinak na postupke koji se primjenjuju u cijeloj Uniji i koje se temelje na sekundarnom zakonodavstvu ili, ako takve mjere nisu primjerene, mjerama u područjima u kojima postoji opsežno pravo Unije. Mjerama odgovora Unije ne bi se trebalo uplitati u administrativne odluke koje se temelje na evaluaciji znanstvenih dokaza. Mjere odgovora Unije trebalo bi odabrati među širokim rasponom opcija kako bi se omogućilo da se u svakom pojedinom slučaju donesu najprikladnije mjere.

- (24) Unija bi trebala moći donijeti mjere odgovora Unije opće primjene oblikovane tako da utječu na određene sektore, regije ili subjekte predmetne treće zemlje. Unija bi također trebala moći donijeti mjere odgovora Unije koje se primjenjuju na određene fizičke ili pravne osobe povezane s vladom treće zemlje i koje sudjeluju ili mogu sudjelovati u aktivnostima obuhvaćenima člankom 207. UFEU-a. Takve ciljane mjere odgovora Unije mogu dovesti do hitnog prestanka primjene gospodarske prisile, uz istodobno djelotvorno izbjegavanje ili svođenje, na najmanju moguću mjeru, negativnih učinaka takve prisile na gospodarstva država članica, gospodarske subjekte Unije i krajnje potrošače Unije.
- (25) Kao dio odgovora Unije u cilju poticanja trećih zemalja na prestanak primjene gospodarske prisile Komisija također može donijeti mjere u skladu s pravnim instrumentima koji nisu ova Uredba i kojima se Komisiji dodjeljuju posebne ovlasti, na primjer u pogledu dodjele financijskih sredstava Unije ili mogućnosti ograničavanja sudjelovanja u okvirnim programima Unije za istraživanje i inovacije, u skladu s primjenjivim postupcima utvrđenima u tim pravnim instrumentima. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje pravila i postupci na temelju takvih drugih pravnih instrumenata. Komisija bi trebala osigurati koordinaciju donošenja mjera utvrđenih u Prilogu I. s mjerama koje donosi u skladu s pravnim aktima Unije koji nisu ova Uredba. Posebno bi opći odgovor Unije trebao biti proporcionalan i ne bi trebao premašiti razinu štete nanosene Uniji. Ne dovodeći u pitanje obveze izvješćivanja Europskog parlamenta ili Vijeća predviđene u okviru takvih drugih pravnih instrumenata, Komisija bi trebala informirati Europski parlament i Vijeće o djelovanjima u okviru takvih instrumenata koja su usklađena s mjerama odgovora Unije.
- (26) Primjereno je u svrhu utvrđivanja mjera odgovora Unije utvrditi pravila o podrijetlu robe ili usluga i o državljanstvu odnosno državnoj pripadnosti pružatelja usluga, ulaganja i nositelja prava intelektualnog vlasništva. Pravila o podrijetlu i državljanstvu odnosno državnoj pripadnosti trebalo bi utvrditi s obzirom na prevladavajuća pravila za nepovlaštenu trgovinu i ulaganja koja se primjenjuju na temelju prava Unije i međunarodnih sporazuma koje je Unija sklopila.
- (27) U svrhu postizanja prestanka primjene gospodarske prisile u konkretnom slučaju i, prema potrebi, reparacije zbog prouzročene štete, mjere odgovora Unije koje se sastoje od ograničenja izravnog stranog ulaganja ili trgovine uslugama trebale bi se jedino primjenjivati na usluge koje unutar Unije pruža ili izravna ulaganja koja unutar Unije izvršava jedna ili više pravnih osoba s poslovnim nastanom u Uniji i koje su u vlasništvu ili pod kontrolom osoba iz predmetne treće zemlje ako je to potrebno kako bi se osigurala djelotvornost mjera odgovora Unije i, osobito, spriječilo njihovo izbjegavanje i zaobilazanje. Odluka o uvođenju takvih ograničenja trebala bi biti valjano obrazložena u provedbenim aktima donesenima u skladu s ovom Uredbom, s obzirom na kriterije utvrđene u ovoj Uredbi.
- (28) Nakon donošenja mjera odgovora Unije Komisija bi trebala kontinuirano ocjenjivati situaciju gospodarske prisile, djelotvornost mjera odgovora Unije i njihove učinke na interes Unije kako bi u skladu s time izmijenila, suspendirala ili ukinula mjere odgovora Unije. Stoga je potrebno utvrditi pravila i postupke za izmjenu, suspenziju i ukidanje mjera odgovora Unije i okolnosti u kojima su izmjena, suspenzija ili ukidanje mjera odgovora Unije primjereni.

- (29) Neophodno je pružiti prilike za uključivanje dionika, među ostalima i poslovnih subjekata, u svrhu donošenja i izmjene mjera odgovora Unije i, prema potrebi, u svrhu njihove suspenzije i ukidanja, imajući u vidu potencijalni učinka na te dionike.
- (30) S obzirom na gospodarsku prisilu koju treće zemlje primjenjuju te osobito njezinu učestalost i težinu, Komisija bi, kako bi se osigurala koherentnost sa svim relevantnim pravnim aktima Unije, trebala odrediti jedinstvenu kontaktnu točku za funkcioniranje ove Uredbe te bi posljedično trebala djelovati kako bi osigurala da Unija može bolje predvidjeti gospodarsku prisilu i na nju djelotvorno odgovoriti.
- (31) Važno je osigurati da se Europski parlament i Vijeće redovito i pravodobno obavješuju o relevantnim trendovima pri primjeni ove Uredbe te da, prema potrebi, imaju priliku za razmjenu mišljenja s Komisijom.
- (32) Kako bi se omogućila prilagodba pravila o podrijetlu ili državljanstvu odnosno državnoj pripadnosti radi uzimanja u obzir relevantnih trendova u međunarodnim instrumentima i iskustva u primjeni mjera na temelju ove Uredbe ili drugih akata Unije, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom Priloga II. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽²⁾. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (33) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu mjera odgovora Unije na temelju ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (34) Za donošenje mjera odgovora Unije i njihovu izmjenu, suspenziju ili ukidanje trebalo bi primjenjivati postupak ispitivanja s obzirom na to da se tim mjerama utvrđuje odgovor Unije na gospodarsku prisilu obuhvaćenu područjem primjene ove Uredbe. S obzirom na posebnu prirodu ove Uredbe i posebnu osjetljivost mjera odgovora Unije, Komisija ne bi trebala donijeti nacrt provedbenog akta o mjerama odgovora Unije ako odbor ne da mišljenje o tom aktu. Pri izvršavanju svojih provedbenih ovlasti Komisija bi posebnu pozornost trebala posvetiti rješenjima koja imaju najširu moguću potporu među državama članicama i, u svim fazama postupka, među ostalim u okviru žalbenog odbora, pronalaženju ujednačenih rješenja i izbjegavanju suprotstavljanja svakom prevladavajućem stajalištu među državama članicama, posebno u pogledu primjerenosti nacrta provedbenog akta.
- (35) Komisija bi trebala donijeti provedbene akte ograničenog trajanja koji se odmah primjenjuju kad, u opravdanim slučajevima koji se odnose na izmjenu ili suspenziju mjera odgovora Unije, krajnje hitni razlozi zahtijevaju žurno djelovanje kako bi se izbjegla nepopravljiva šteta za Uniju ili državu članicu ili osigurala usklađenost s međunarodnim pravom. Takvim žurnim djelovanjem moglo bi se spriječiti da gospodarska prisila prouzroči ili pogorša gospodarsku štetu, posebno u cilju zaštite akutnih i vitalnih interesa Unije ili države članice.
- (36) Svakim djelovanjem koje se poduzima na temelju ove Uredbe, uključujući donošenje mjera odgovora Unije koje se primjenjuju na određene fizičke ili pravne osobe, treba poštovati Povelju Europske unije o temeljnim pravima. Osim toga, svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Uredbe treba biti u skladu s primjenjivim pravilima o zaštiti osobnih podataka. Obrada osobnih podataka koju provode dužnosnici država članica koji primaju informacije na

⁽²⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

temelju ove Uredbe provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾. Obrada osobnih podataka koju provode institucije Unije provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾.

- (37) Komisija bi trebala evaluirati mjere odgovora Unije donesene na temelju ove Uredbe u pogledu njihove djelotvornosti i funkcioniranja te, prema potrebi, donijeti zaključke za potrebe budućih mjera odgovora Unije. Komisija bi ujedno trebala preispitati ovu Uredbu nakon što stekne dovoljno iskustva u pogledu njezine primjene i provedbe te također u pogledu njezina odnosa s ostalim politikama Unije i postojećim pravnim instrumentima, uključujući Uredbu Vijeća (EZ) br. 2271/96 ⁽⁶⁾. Preispitivanje ove Uredbe trebalo bi obuhvatiti njezino područje primjene, funkcioniranje, učinkovitost i djelotvornost. Komisija bi o svojoj procjeni trebala izvjestiti Europski parlament i Vijeće,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje u slučajevima gospodarske prisile koju primjenjuje treća zemlja. Njome se utvrđuju pravila i postupci kako bi se osigurala djelotvorna zaštita interesa Unije i njezinih država članica od gospodarske prisile koju primjenjuje treća zemlja.
 2. Ovom se Uredbom uspostavlja okvir za odgovor Unije na gospodarsku prisilu s ciljem odvratanja od gospodarske prisile ili postizanja prestanka primjene gospodarske prisile, pri čemu se Uniji, kao krajnja mjera, omogućuje uzvratiti gospodarsku prisilu mjerama odgovora Unije.
- Ovom se Uredbom također uspostavlja okvir unutar kojeg Unija, prema potrebi, može tražiti reparaciju zbog štete nanesene Uniji.
3. Svako djelovanje poduzeto na temelju ove Uredbe mora biti u skladu s međunarodnim pravom i provoditi se u kontekstu načela i ciljeva vanjskog djelovanja Unije.
 4. Ova Uredba primjenjuje se ne dovodeći u pitanje, u području zajedničke trgovinske politike, postojeće instrumente Unije ni međunarodne sporazume koje je Unija sklopila kao ni djelovanja koja se poduzimaju na temelju tih instrumenata i međunarodnih sporazuma i koja su u skladu s međunarodnim pravom, a ni ostale politike Unije.
 5. Ova Uredba ne utječe na podjelu nadležnosti između Unije i njezinih država članica.

Članak 2.

Gospodarska prisila

1. Za potrebe ove Uredbe gospodarska prisila postoji ako treća zemlja primjenjuje ili prijeti da će primijeniti mjeru treće zemlje koja utječe na trgovinu ili ulaganje kako bi spriječila ili postigla prestanak primjene, izmjenu ili donošenje određenog akta Unije ili države članice, zadirući time u legitimne suverene odluke Unije ili države članice.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

⁽⁶⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 2271/96 od 22. studenoga 1996. o zaštiti od učinaka izvanteritorijalne primjene zakonodavstva koje donese treća zemlja i djelovanja koja se temelje na tom zakonodavstvu ili iz njega proizlaze (SL L 309, 29.11.1996., str. 1.).

2. Pri utvrđivanju jesu li ispunjeni uvjeti navedeni u stavku 1. Komisija i Vijeće u obzir uzimaju sljedeće:
 - (a) intenzitet, težinu, učestalost, trajanje, opseg i razmjer mjere treće zemlje, uključujući njezin učinak na trgovinske ili investicijske odnose s Unijom, i pritisak na Uniju ili državu članicu koji iz nje proizlazi;
 - (b) postoji li obrazac uplitanja treće zemlje kojim se nastoji spriječiti ili postići određeni akt Unije, države članice ili druge treće zemlje;
 - (c) opseg u kojem mjera treće zemlje utječe na područje suvereniteta Unije ili države članice;
 - (d) djeluje li treća zemlja na temelju legitimnog pitanja koje je priznato na međunarodnoj razini;
 - (e) je li i na koji način je treća zemlja prije uvođenja ili primjene mjere treće zemlje ozbiljno i u dobroj vjeri pokušala riješiti spor međunarodnom koordinacijom ili rješavanjem pred međunarodnim tijelom, bilo bilateralno ili unutar međunarodnog foruma.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „mjera treće zemlje” znači svako djelovanje ili propust koji se u skladu s međunarodnim pravom može pripisati trećoj zemlji;
2. „određeni akt” znači svaki pravni ili drugi akt institucije, tijela, ureda ili agencije Unije, države članice ili treće zemlje, uključujući izražavanje stajališta;
3. „šteta nanescena Uniji” znači negativan učinak, uključujući gospodarsku štetu, na Uniju ili državu članicu, uključujući na gospodarske subjekte Unije, prouzročen gospodarskom prisilom;
4. „treća zemlja” znači bilo koja država, zasebno carinsko područje ili drugi subjekt međunarodnog prava, osim Unije ili države članice.

Članak 4.

Ispitivanje mjera treće zemlje

1. Komisija može, na vlastitu inicijativu ili na propisno obrazložen zahtjev, ispitati svaku mjeru treće zemlje kako bi utvrdila ispunjava li uvjete iz članka 2. stavka 1.
2. Pri ispitivanju mjere treće zemlje Komisija je dužna djelovati žurno. Ispitivanje u pravilu ne smije trajati dulje od četiri mjeseca.

Komisija provodi ispitivanje na temelju potkrijepljenih informacija koje je prikupila na vlastitu inicijativu ili koje je dobila iz bilo kojeg pouzdanog izvora, uključujući državu članicu, Europski parlament, gospodarske subjekte ili sindikate.

Komisija je dužna osigurati zaštitu povjerljivih informacija u skladu s člankom 15., uključujući, kad je potrebno, zaštitu identiteta osobe koja pruža informacije.

Komisija stavlja na raspolaganje javnosti sigurni alat kako bi olakšala podnošenje informacija Komisiji.

3. Komisija pravodobno obavješćuje države članice o početku ispitivanja i relevantnim trendovima u pogledu ispitivanja koja su u tijeku.
4. Komisija prema potrebi traži informacije o učinku mjera treće zemlje.

Komisija od država članica može zatražiti da dostave takve informacije, a države članice na taj zahtjev moraju djelovati žurno.

Objavom obavijesti u *Službenom listu Europske unije* i, prema potrebi, putem drugih odgovarajućih sredstava javne komunikacije Komisija može pozvati dionike da dostave informacije. Komisija navodi datum do kojeg se te informacije moraju dostaviti, uzimajući u obzir razdoblje navedeno u stavku 2. prvom podstavku.

Ako Komisija objavi takvu obavijest, obavješćuje predmetnu treću zemlju o početku ispitivanja.

Članak 5.

Utvrđivanje s obzirom na mjeru treće zemlje

1. Ako nakon ispitivanja provedenog u skladu s člankom 4. Komisija zaključi da mjera treće zemlje ispunjava uvjete iz članka 2. stavka 1., ona Vijeću podnosi prijedlog provedbenog akta kojim se utvrđuje da mjera treće zemlje ispunjava uvjete iz članka 2. stavku 1.

U tom prijedlogu Komisija objašnjava kako su ispunjeni ti uvjeti

U prijedlogu se navodi okvirno razdoblje u kojem Komisija mora procijeniti jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 8. stavka 1. To razdoblje ne smije biti dulje od šest mjeseci, osim ako je s obzirom na posebne okolnosti slučaja potrebno valjano opravdano dulje razdoblje.

2. U prijedlogu iz stavka 1. ili u naknadnom prijedlogu provedbenog akta Vijeća Komisija prema potrebi predlaže da Vijeće utvrdi da se od treće zemlje zatraži da popravi štetu nanесenu Uniji.

Procjena o tome je li primjereno zatražiti od treće zemlje da popravi štetu nanесenu Uniji temelji se na svim okolnostima slučaja. Ta se procjena posebno temelji na prirodi i opsegu prouzročene štete te općoj obvezi u skladu s međunarodnim običajnim pravom da se provede potpuna reparacija štete prouzročene međunarodno protupravnim činom.

3. Prije podnošenja prijedloga iz stavka 1. ovog članka, ako je to korisno u svrhu utvrđivanja iz tog stavka, Komisija, ne dovodeći u pitanje eventualnu suradnju s predmetnom trećom zemljom u skladu s člankom 6., poziva treću zemlju da dostavi svoje primjedbe u određenom roku. Taj rok mora biti razuman te se njime ne smije neopravdano odgađati podnošenje prijedloga iz stavka 1. ovog članka.

4. Prije podnošenja prijedloga iz stavka 1. ovog članka Komisija obavješćuje Europski parlament o zaključcima ispitivanja provedenog u skladu s člankom 4.

5. Vijeće kvalificiranom većinom donosi provedbene akte iz stavaka 1. i 2.

Vijeće može kvalificiranom većinom izmijeniti prijedloge iz stavaka 1. i 2.

6. Za potrebe ovog članka Vijeće mora djelovati žurno.

Vijeće djeluje u roku od osam tjedana od podnošenja prijedlogâ iz stavaka 1. i 2.

Odstupajući od drugog podstavka, Vijeće može djelovati nakon tog osmotjednog razdoblja pod uvjetom da obavijesti Komisiju o kašnjenju i razlozima tog kašnjenja.

Ukupno razdoblje u okviru kojeg Vijeće mora djelovati u pravilu ne smije biti dulje od 10 tjedana od podnošenja prijedlogâ iz stavaka 1. i 2.

Pri izvršavanju svojih provedbenih ovlasti Vijeće primjenjuje članak 2. stavak 1. u kojem se utvrđuju uvjeti za postojanje gospodarske prisile i kriterije utvrđene u stavku 2. drugom podstavku ovog članka te objašnjava kako su ti uvjeti ispunjeni i kako su ti kriteriji primijenjeni.

7. Provedbeni akti doneseni u skladu s ovim člankom objavljuju se u *Službenom listu Europske unije*.
8. Europski parlament obavješćuje se o svim provedbenim aktima koji su predloženi ili doneseni u skladu s ovim člankom.
9. Ako Vijeće donese provedbeni akt iz stavka 1., Komisija o tome obavješćuje treću zemlju i traži od te treće zemlje da odmah prestane s primjenom gospodarske prisile.
10. Ako Vijeće donese provedbeni akt iz stavka 2., Komisija od treće zemlje traži da u razumnom roku popravi štetu nanesenu Uniji.

Članak 6.

Suradnja s trećom zemljom

1. Nakon donošenja provedbenog akta u skladu s člankom 5. Komisija pruža odgovarajuću priliku za savjetovanja s trećom zemljom radi postizanja prestanka primjene gospodarske prisile i, ako je ona zatražena u skladu s člankom 5. stavkom 10., reparacije zbog štete nanesene Uniji.

Ako treća zemlja pokrene savjetovanja s Unijom u dobroj vjeri, Komisija se žurno uključuje u takva savjetovanja.

Tijekom tih savjetovanja Komisija može istražiti različite opcije s trećom zemljom, uključujući sljedeće:

- (a) izravne pregovore;
 - (b) podnošenje spora na rješavanje međunarodnom tijelu;
 - (c) posredovanje, mirenje ili pomoć treće strane radi pružanja pomoći Uniji i trećoj zemlji u njihovim nastojanjima u skladu s ovim člankom.
2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., Komisija nastoji postići prestanak primjene gospodarske prisile iznošenjem spora u relevantnim međunarodnim forumima nakon savjetovanja s Vijećem ako je to primjenjivo u skladu s Ugovorima.
3. Nakon donošenja mjera odgovora Unije u skladu s člankom 8. Komisija ostaje otvorena za pokretanje savjetovanja s trećom zemljom, u kombinaciji s mogućom suspenzijom mjera odgovora Unije u skladu s člankom 12. stavkom 2.

Članak 7.

Međunarodna suradnja

Nakon savjetovanja s Vijećem, ako je to primjenjivo u skladu s Ugovorima, Komisija pokreće savjetovanja ili surađuje sa svakom trećom zemljom pogođenom istom ili sličnom gospodarskom prisilom, ili sa svakom zainteresiranom trećom zemljom, radi postizanja prestanka primjene gospodarske prisile.

Takva savjetovanje i suradnja prema potrebi mogu uključivati:

- (a) razmjenu relevantnih informacija i iskustava radi olakšanja dosljednog odgovora na takvu gospodarsku prisilu;
- (b) koordinaciju u relevantnim međunarodnim forumima;
- (c) koordinaciju odgovora na gospodarsku prisilu.

Komisija prema potrebi poziva države članice da sudjeluju u takvim savjetovanjima i suradnji.

Takvim savjetovanjima i suradnjom ne smije se neopravdano odgoditi postupak u okviru ove Uredbe.

Članak 8.

Mjere odgovora Unije

1. Komisija provedbenim aktima donosi mjere odgovora Unije ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) djelovanje u skladu s člancima 5. i 6. nije u razumnom roku dovelo do prestanka primjene gospodarske prisile i, ako je zatražena u skladu s člankom 5. stavkom 10., do reparacije zbog štete nanesene Uniji;
 - (b) donošenje mjera odgovora Unije potrebno je da bi se zaštitili interesi i prava Unije i njezinih država članica u konkretnom slučaju, s obzirom na dostupne opcije;
 - (c) donošenje mjera odgovora Unije je u interesu Unije, kako je utvrđen u skladu s člankom 9.

Ako je primjena gospodarske prisile prestala, ali treća zemlja nije u potpunosti popravila štetu nanесenu Uniji unatoč tome što je to od nje zatraženo, Komisija procjenu o tome je li ispunjen uvjet iz prvog podstavka točke (b) ovog stavka temelji na svim okolnostima slučaja. Ta se procjena posebno temelji na prirodi i opsegu prouzročene štete te općoj obvezi u skladu s međunarodnim običajnim pravom da se provede potpuna reparacija štete prouzročene međunarodno protupravnim činom.

Provedbeni akti iz prvog podstavka ovog stavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 18. stavka 2.

2. Komisija odabire odgovarajuće mjere odgovora Unije među mjerama utvrđenima u Prilogu I. Komisija određuje koje su od tih mjera primjerene na temelju kriterija za odabir i oblikovanje utvrđenih u članku 11.

U provedbenom aktu iz stavka 1. ovog članka Komisija navodi razloge zbog kojih smatra da su uvjeti iz tog stavka ispunjeni i da su mjere odgovora Unije primjerene s obzirom na kriterije iz članka 11.

3. Mjere odgovora Unije donose se kao:
 - (a) mjere opće primjene; ili
 - (b) mjere koje se primjenjuju na određene fizičke ili pravne osobe koje sudjeluju ili bi mogle sudjelovati u aktivnostima obuhvaćenima člankom 207. UFEU-a i povezane su s vladom treće zemlje.

Mjere odgovora Unije iz prvog podstavka točke (a) mogu biti oblikovane tako da utječu na određene sektore, regije ili subjekte treće zemlje u skladu s pravilima o podrijetlu i državljanstvu odnosno državnoj pripadnosti navedenima u Prilogu II.

4. Ako mjera treće zemlje tvori međunarodno protupravn čin, mjere odgovora Unije mogu se sastojati od mjera koje obuhvaćaju neizvršenje međunarodnih obveza prema trećoj zemlji.

5. Komisija osigurava koordinaciju donošenja mjera odgovora Unije s mjerama koje Komisija donosi u skladu s pravnim aktima Unije koji nisu ova Uredba u svrhu odgovora na gospodarsku prisilu.

6. Provedbenim aktom iz stavka 1. predviđa se odgođeni datum početka primjene koji ne smije biti kasniji od tri mjeseca od datuma njegova donošenja, osim ako je, s obzirom na posebne okolnosti, predviđen kasniji datum početka primjene.

Komisija utvrđuje taj datum uzimajući u obzir okolnosti slučaja kako bi se omogućilo da se treću zemlju obavijesti u skladu sa stavkom 7. i da treća zemlja prestane s primjenom gospodarske prisile te da, ako je to od nje zatraženo, popravi štetu nanесenu Uniji.

7. Nakon što donese provedbeni akt iz stavka 1. Komisija o tome obavješćuje treću zemlju i:

- (a) poziva treću zemlju da odmah prestane s primjenom gospodarske prisile i da, prema potrebi i ako je to od nje zatraženo, popravi štetu nanесenu Uniji;
- (b) nudi postizanje dogovora o rješenju s trećom zemljom; te
- (c) obavješćuje treću zemlju da će se primjenjivati mjere odgovora Unije, osim ako se prestane primjenjivati gospodarska prisila te, prema potrebi i ako je to od nje zatraženo, treća zemlja popravi štetu nanесenu Uniji.

8. Ako Komisija ima pouzdane informacije da je prestala primjena gospodarske prisile ili da je treća zemlja poduzela konkretne korake za prestanak primjene gospodarske prisile i da je, prema potrebi, popravila štetu nanесenu Uniji prije odgođenog datuma početka primjene utvrđenog u skladu sa stavkom 6., provedbenim aktom iz stavka 1. predviđa se daljnja odgoda datuma početka primjene. Ta odgoda vrijedi za razdoblje navedeno u tom provedbenom aktu i mora biti takva da Komisiji omogućuje provjeru stvarnog prestanka primjene gospodarske prisile.

U slučaju da ima takve pouzdane informacije, Komisija u *Službenom listu Europske unije* objavljuje obavijest u kojoj se navodi da ima takve informacije i datum početka primjene provedbenog akta iz stavka 1. kako je odgođen u skladu s prvim podstavkom ovog stavka.

9. Ako treća zemlja prije datuma početka primjene provedbenog akta iz stavka 1. prestane s primjenom gospodarske prisile i, prema potrebi, popravi štetu nanесenu Uniji., Komisija donosi provedbeni akt kojim se stavlja izvan snage taj provedbeni akt.

Taj provedbeni akt o stavljanju izvan snage donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 18. stavka 2.

10. Neovisno o staccima 7., 8. i 9., provedbenim aktom iz stavka 1. može se predvidjeti da se mjere odgovora Unije primjenjuju, a da Komisija prethodno ne pozove, u skladu sa stavkom 7. točkom (a), predmetnu treću zemlju da prestane primjenjivati gospodarsku prisilu ili, prema potrebi, da popravi štetu nanесenu Uniji odnosno da ne obavijesti, u skladu sa stavkom 7. točkom (c), predmetnu treću zemlju da će se primjenjivati mjere odgovora Unije ako je u propisno opravdanim slučajevima to potrebno radi očuvanja prava i interesa Unije ili države članice, a posebno djelotvornosti mjera odgovora Unije.

11. Neovisno o staccima 6. i 8., ako se gospodarska prisila sastoji od prijetnje da će se primijeniti mjera treće zemlje koja utječe na trgovinu ili ulaganja u skladu s člankom 2. stavkom 1., provedbeni akt iz stavka 1. ovog članka primjenjuje se od datuma na koji se počinje primjenjivati ta mjera treće zemlje.

Komisija objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije* u kojoj se navodi datum početka primjene provedbenog akta iz stavka 1. ovog članka.

Članak 9.

Utvrđivanje interesa Unije

Utvrđivanje interesa Unije za poduzimanje, suspenziju, izmjenu ili ukidanje mjera odgovora Unije temelji se na svim dostupnim informacijama i sastoji se od procjene različitih predmetnih interesa u cjelini. Ti interesi prije svega uključuju očuvanje sposobnosti Unije i njezinih država članica da donose legitimne suverene odluke bez gospodarske prisile i sve druge interese Unije ili država članica specifične za konkretni slučaj, interese gospodarskih subjekata Unije, uključujući industrije na početku i na kraju proizvodnog lanca, te interese krajnjih potrošača Unije na koje utječe ili bi mogla utjecati gospodarska prisila ili mjere odgovora Unije.

Članak 10.

Uvjeti za primjenu mjera odgovora Unije na određene fizičke ili pravne osobe

1. Za potrebe članka 8. stavka 3. prvog podstavka točke (b) može se smatrati da je fizička ili pravna osoba povezana s vladom treće zemlje ako:

- (a) ta vlada ima u stvarnom vlasništvu više od 50 % udjela u vlasničkom kapitalu u takvoj pravnoj osobi, izravno ili neizravno ostvaruje više od 50 % glasačkih prava u takvoj pravnoj osobi ili ima ovlast imenovati većinu njezinih direktora ili na drugi način pravno usmjeravati njezino djelovanje;
- (b) takva osoba ima koristi od isključivih ili posebnih prava ili povlastica koje je pravno ili de facto dodijelila vlada predmetne treće zemlje, ako djeluje u sektoru u kojem ta vlada ograničava broj dobavljača ili kupaca na jednog ili više ili ako joj izravno ili neizravno ta vlada dopusti primjenu praksi kojima se sprečava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje; ili
- (c) takva osoba stvarno djeluje u ime ili prema uputama ili na poticaj vlade predmetne treće zemlje.

2. Ako ima razloga vjerovati da fizička ili pravna osoba ispunjava kriterije utvrđene u članku 8. stavku 3. prvom podstavku točki (b) i razmatra donošenje mjera odgovora Unije u vezi s tom osobom, Komisija obavješćuje tu osobu o sljedećem:

- (a) razlozima zbog kojih Komisija smatra da ta osoba ispunjava te kriterije;
- (b) mjerama odgovora Unije koje Komisija razmatra donijeti u vezi s tom osobom;
- (c) mogućnosti da ta osoba u razumnom roku podnese primjedbe o tome ispunjava li ta osoba te kriterije.

3. Za potrebe stavka 2. Komisija objavljuje obavijest u *Službenom listu Europske unije* i, ako je moguće, izravno obavješćuje dotičnu osobu.

U toj obavijesti Komisija drugim zainteresiranim stranama daje mogućnost da podnesu primjedbe.

4. Za potrebe ovog članka Komisija može zatražiti sve informacije koje smatra relevantnima, među ostalim tako da od država članica zatraži te informacije.

5. Ne dovodeći u pitanje članak 12., ako se nakon donošenja mjera odgovora Unije iz članka 8. stavka 3. prvog podstavka točke (b) Komisiji dostave novi bitni dokazi, Komisija preispituje ispunjavaju li dotične osobe i dalje kriterije utvrđene u članku 8. stavku 3. prvom podstavku točki (b) i o tome obavješćuje dotične osobe.

Članak 11.

Kriteriji za odabir i oblikovanje mjera odgovora Unije

1. Mjere odgovora Unije moraju biti razmjerne i ne smiju premašiti razinu štete nanesene Uniji, uzimajući u obzir težinu gospodarske prisile, njezin gospodarski učinak na Uniju ili državu članicu te prava Unije i njezinih država članica.

2. Komisija odabire i oblikuje odgovarajuće mjere odgovora Unije na temelju dostupnih informacija, među ostalim kako su prikupljene u skladu s člankom 13., te uzimajući u obzir utvrđivanje u skladu s člankom 5., kriterije utvrđene u članku 2. stavku 2., utvrđivanje interesa Unije u skladu s člankom 9., svako relevantno djelovanje u skladu sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom Unije, kao i sljedeće kriterije:

- (a) djelotvornost mjera odgovora Unije u postizanju prestanka primjene gospodarske prisile i, ako je to zatraženo, reparacije zbog štete nanesene Uniji;

- (b) izbjegavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru negativnog učinka na:
 - i. aktere Unije pogođene mjerama odgovora Unije s obzirom na, među ostalim, dostupnost alternativa za takve pogođene aktere, kao što su alternativni izvori opskrbe robom ili uslugama;
 - ii. ulagačko okruženje u Uniji ili u državi članici, uključujući učinak na zapošljavanje i politiku regionalnog razvoja;
- (c) izbjegavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru negativnog učinka na promicanje gospodarskog rasta i zapošljavanja s pomoću zaštite prava intelektualnog vlasništva kao sredstva za promicanje inovacija i gospodarstva znanja u Uniji ili u državi članici;
- (d) potencijal za olakšavanje situacije gospodarskih subjekata Unije koji su pogođeni gospodarskom prisilom;
- (e) izbjegavanje ili svođenje na najmanju moguću mjeru negativnih učinaka mjera odgovora Unije na politike ili ciljeve Unije;
- (f) izbjegavanje nerazmjernog administrativnog tereta i troškova u primjeni mjera odgovora Unije;
- (g) postojanje i prirodu mjera odgovora koje provode treće zemlje pogođene istom ili sličnom gospodarskom prisilom, uključujući, prema potrebi, koordinaciju u skladu s člankom 7.;
- (h) sve relevantne kriterije utvrđene u međunarodnom pravu.

Pri odabiru mjera odgovora Unije Komisija daje prednost mjerama kojima se na najdjelotvorniji način osigurava usklađenost s kriterijima utvrđenima u prvom podstavku točkama (a) i (b).

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., pri odabiru i oblikovanju odgovarajuće mjere odgovora kojom se utječe na postupak u kojem javno tijelo u Uniji izdaje odobrenja, registracije, licencije ili daje druga prava fizičkoj ili pravnoj osobi za potrebe njezinih komercijalnih aktivnosti, Komisija razmatra mjere odgovora Unije prema sljedećem hijerarhijskom redoslijedu:

- (a) mjere koje utječu na postupke pokrenute nakon stupanja na snagu provedbenog akta iz članka 8. stavka 1.;
- (b) ako mjere iz točke (a) ovog stavka nisu dostupne, mjere koje utječu na postupke koji još nisu dovršeni nakon stupanja na snagu provedbenog akta iz članka 8. stavka 1.

Ako nijedna od mjera iz prvog podstavka nije moguća, Komisija u iznimnim okolnostima može razmotriti druge mjere odgovora ako se, s obzirom na informacije i stajališta koji su prikupljeni u skladu s člankom 13., pokazalo da bi se tim drugim mjerama osigurala djelotvornost bez nerazmjernog utjecaja na industrije na početku proizvodnog lanca u Uniji, na industrije na kraju proizvodnog lanca u Uniji ili na krajnje potrošače u Uniji, ili bez nerazmjernog opterećivanja procesa upravljanja relevantnim nacionalnim propisima.

Pri odabiru i oblikovanju mjere odgovora Unije iz prvog podstavka Komisija uzima u obzir razinu usklađenosti i daje prednost mjerama kojima se utječe na postupke koji se primjenjuju na razini Unije ili u području u kojem postoji opsežno pravo Unije.

Mjerama odgovora Unije iz prvog podstavka ne smije se utjecati na administrativne odluke tijela Unije i država članica koje se temelje na evaluaciji znanstvenih dokaza.

4. Ako je to potrebno kako bi se ostvario cilj ove Uredbe, Komisija može donijeti mjere odgovora Unije kojima se utječe na pristup izravnih stranih ulaganja Uniji ili na trgovinu uslugama i koje se primjenjuju na usluge ili izravna ulaganja koje unutar Unije pruža ili izvršava jedna ili više pravnih osoba s poslovnim nastanom u Uniji koje su u vlasništvu ili pod kontrolom osoba iz treće zemlje.

Komisija može donijeti takve mjere odgovora Unije ako bi njihova neprimjena na takve pružene usluge ili takva izvršena izravna ulaganja bila nedostatna za djelotvorno ostvarivanje cilja ove Uredbe, a posebno ako bi predmetna treća zemlja ili osoba mogla na drugi način izbjeći ili zaobići učinak mjera odgovora Unije.

Pri procjeni treba li donijeti takve mjere odgovora Unije Komisija uz kriterije utvrđene u stavcima 1. i 2. razmatra, među ostalim, sljedeće kriterije:

- (a) obrasce trgovine uslugama i ulaganja u sektoru na koji ciljaju predviđene mjere odgovora Unije i opasnost da predmetna treća zemlja ili osoba izbjegne ili zaobiđe mjere odgovora Unije koje se ne primjenjuju na usluge koje su pružene ili izravna ulaganja koja su izvršena unutar Unije;
- (b) mogući djelotvoran doprinos mjera odgovora Unije iz prvog podstavka postizanju prestanka primjene gospodarske prisile i reparacije zbog štete nanosene Uniji;
- (c) postojanje alternativnih mjera s pomoću kojih se može postići prestanak primjene gospodarske prisile i reparacija zbog štete nanosene Uniji, a koje su razumno dostupne i manje ograničavaju trgovinu uslugama ili ulaganja unutar Unije.

Donošenje takvih mjera odgovora Unije mora se propisno obrazložiti u provedbenom aktu iz članka 8. stavka 1., s obzirom na kriterije utvrđene u ovom stavku.

Članak 12.

Izmjena, suspenzija i ukidanje mjera odgovora Unije

1. Komisija preispituje gospodarsku prisilu, djelotvornost mjera odgovora Unije i njihove učinke na interes Unije.
2. Ako treća zemlja suspendira primjenu gospodarske prisile, Komisija suspendira primjenu mjera odgovora Unije tijekom trajanja suspenzije koju je uvela treća zemlja.

Ako su treća zemlja i Unija ili predmetna država članica sklopile sporazum, uključujući na temelju ponude te treće zemlje, o podnošenju spora na rješavanje pred međunarodnim tijelom čija će odluka biti obvezujuća i ako ta treća zemlja suspendira svoju primjenu gospodarske prisile, Komisija suspendira primjenu mjera odgovora Unije za vrijeme trajanja postupka rješavanja spora pred međunarodnim tijelom.

Ako odluka u postupku rješavanja spora pred međunarodnim tijelom ili rješenje s trećom zemljom zahtijeva provedbu od strane treće zemlje, Komisija suspendira primjenu mjera odgovora Unije pod uvjetom da treća zemlja sudjeluje u provedbi te odluke u postupku rješavanja spora pred međunarodnim tijelom ili tog rješenja.

Komisija suspendira ili nastavlja primjenu mjera odgovora Unije ako je to potrebno s obzirom na interes Unije utvrđen u skladu s člankom 9. ili ako je to potrebno kako bi se olakšao kontinuirani angažman u skladu s člankom 6. stavkom 3. nakon donošenja mjera odgovora Unije.

Komisija provedbenim aktima suspendira ili nastavlja primjenu mjera odgovora Unije. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 18. stavka 2.

3. Ako je potrebno prilagoditi mjere odgovora Unije uzimajući u obzir članke 2. i 11. ili daljnji razvoj događaja, uključujući reakciju treće zemlje, Komisija prema potrebi provedbenim aktima mijenja mjere odgovora Unije.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 18. stavka 2.

4. Komisija ukida mjere odgovora Unije u sljedećim okolnostima:
- (a) prestala je primjena gospodarske prisile te je, ako je Vijeće odlučilo zatražiti reparaciju zbog štete nanosene Uniji u skladu s člankom 5. stavkom 10., popravljena šteta nanosena Uniji;
 - (b) prestala je primjena gospodarske prisile, ali treća zemlja nije pružila reparaciju za štetu nanosenu Uniji unatoč tome što je Vijeće odlučilo zatražiti reparaciju zbog štete nanosene Uniji u skladu s člankom 5. stavkom 10., osim ako je zadržavanje mjera odgovora Unije potrebno radi ostvarivanja cilja ove Uredbe, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja;
 - (c) postignuto je uzajamno dogovoreno rješenje;
 - (d) u obvezujućoj odluci međunarodnog tijela za rješavanje spora kojom je obuhvaćeno pitanje gospodarske prisile zahtijeva se ukidanje mjere odgovora Unije;
 - (e) ukidanje mjera odgovora Unije primjereno je s obzirom na interes Unije utvrđen u skladu s člankom 9.

Komisija provedbenim aktima ukida mjere odgovora Unije. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 18. stavka 2.

5. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga, kao što je izbjegavanje nepopravljive štete za Uniju ili državu članicu ili nastavak osiguravanja usklađenosti s obvezama Unije na temelju međunarodnog prava slijedom suspenzije gospodarske prisile ili prestanka primjene gospodarske prisile, Komisija donosi provedbene akte koji se odmah primjenjuju radi suspenzije ili izmjene mjera odgovora Unije.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom iz članka 18. stavka 3. i ostaju na snazi najviše dva mjeseca.

Članak 13.

Prikupljanje informacija povezanih s mjerama odgovora Unije

1. Prije donošenja ili izmjene mjera odgovora Unije Komisija mora zatražiti, a prije suspenzije ili ukidanja takvih mjera, može zatražiti, informacije i stajališta o gospodarskom učinku na gospodarske subjekte Unije objavom obavijesti u *Službenom listu Europske unije* i, prema potrebi, putem drugih odgovarajućih sredstava javne komunikacije.

U obavijesti se navodi datum do kojeg se Komisiji moraju dostaviti informacije i stajališta.

Komisija može pokrenuti prikupljanje informacija i stajališta kako je navedeno u prvom podstavku kad god procijeni da je to prikladno.

2. Za potrebe stavka 1. Komisija obavješćuje i konzultira dionike, posebno udruženja koja djeluju u ime gospodarskih subjekata Unije i sindikate koji bi mogli biti pogođeni potencijalnim mjerama odgovora Unije, te tijela država članica uključena u izradu ili provedbu zakonodavstva kojim se uređuju sektori koji bi mogli biti pogođeni tim mjerama.

3. Bez neopravdanog odgađanja donošenja mjera odgovora Unije, Komisija utvrđuje moguće opcije za potencijalne mjere odgovora Unije te traži informacije i stajališta osobito o:

- (a) učinku takvih mjera na aktere iz trećih zemalja i njihove konkurente, poslovne partnere ili klijente u Uniji, kao i na korisnike u Uniji, krajnje potrošače u Uniji ili zaposlenike u Uniji;
- (b) međudjelovanju takvih mjera s relevantnim zakonodavstvom država članica;
- (c) administrativnom opterećenju koje bi takve mjere mogle prouzročiti.

4. Komisija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir informacije i stajališta prikupljena u skladu s ovim člankom.

Pri podnošenju nacrtu provedbenog akta odboru u kontekstu postupka ispitivanja iz članka 18. stavka 2., Komisija podnosi analizu predviđenih mjera i njihova mogućeg učinka.

Ta analiza uključuje temeljitu procjenu učinka kako na industrije na početku i na kraju proizvodnog lanca tako i na krajnje potrošače u Uniji te se u njoj, prema potrebi, ističu svi mogući nerazmjerni učinci.

5. Za potrebe donošenja provedbenih akata koji se odmah primjenjuju u skladu s člankom 12. stavkom 5., Komisija na ciljani način traži informacije i stajališta relevantnih dionika, osim ako zbog iznimne situacije opravdanih krajnje hitnih razloga prikupljanje informacija i stajališta nije moguće ili nije potrebno iz objektivnih razloga, na primjer radi osiguravanja usklađenosti s međunarodnim obvezama Unije.

Članak 14.

Jedinstvena kontaktna točka

1. Komisija u svojem okviru osigurava jedinstvenu kontaktnu točku za primjenu ove Uredbe i njezinu koordinaciju sa svim relevantnim pravnim aktima Unije te za prikupljanje informacija i pripremu analiza troškova i podataka radi utvrđivanja prirode gospodarske prisile.
2. Za potrebe ove Uredbe jedinstvena kontaktna točka mora biti, u potpunosti u skladu s načelom povjerljivosti, glavna kontaktna točka za poduzeća Unije i privatne dionike pogođene gospodarskom prisilom, među ostalim i u pogledu pomoći koja se pruža u kontekstu tekuće gospodarske prisile prema tim poduzećima i dionicima.

Članak 15.

Povjerljivost

1. Informacije primljene u skladu s ovom Uredbom koriste se samo u svrhu u koju su pružene, zatražene ili dobivene.
2. Osoba koja pruža informacije iz stavka 1. može zahtijevati da se s takvim informacijama postupa kao s povjerljivima. Uz takav se zahtjev prilaže sažetak dotičnih informacija koji nije povjerljiv i koji je smislen ili obrazloženje u kojem se objašnjava zbog čega se dotične informacije ne mogu sažeti.
3. Europski parlament, Vijeće, Komisija, države članice ili njihovi dužnosnici ne smiju otkriti informacije povjerljive prirode primljene u skladu s ovom Uredbom bez izričite dozvole osobe koja je pružila takve informacije.
4. Stavcima 2. i 3. Komisiju se ne sprečava da otkrije opće informacije u smislenom sažetku pod uvjetom da se otkrivanjem ne omogućava da se sazna identitet osobe koja je pružila informacije.

Pri otkrivanju takvih općih informacija mora se uzeti u obzir legitiman interes zainteresiranih strana za neotkrivanjem povjerljivih informacija.

5. Dužnosnici države članice podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne u vezi sa svakom povjerljivom informacijom za koju su saznali za vrijeme obavljanja svojih službenih dužnosti povezanih s ovom Uredbom.
6. Komisija osigurava siguran i kodiran sustav kako bi se pružila potpora izravnoj suradnji i razmjeni informacija s dužnosnicima države članice.

Članak 16.

Pravila o podrijetlu i državljanstvu odnosno državnoj pripadnosti

1. Za potrebe ove Uredbe, podrijetlo robe ili usluge ili državljanstvo odnosno državna pripadnost pružatelja usluga, ulaganja ili nositelja prava intelektualnog vlasništva utvrđuje se u skladu s Prilogom II.
2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 17. kako bi izmijenila točke 2. i 3. Priloga II. radi uzimanja u obzir relevantnih trendova u međunarodnim instrumentima i iskustva u primjeni ove Uredbe ili drugih akata Unije.

Članak 17.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 16. stavka 2. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 27. prosinca 2023. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 16. stavka 2. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 16. stavka 2. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 18.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 5.

Članak 19.**Izvješćivanje i preispitivanje**

1. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 182/2011, Komisija redovito i pravodobno obavješćuje Europski parlament i Vijeće o relevantnim trendovima u primjeni ove Uredbe tijekom cijelog ispitivanja mjera treće zemlje, uključujući njihovo pokretanje, suradnju s trećom zemljom i međunarodnu suradnju, te u razdoblju tijekom kojeg su na snazi mjere odgovora Unije.

S obzirom na primljene informacije Europski parlament ili Vijeće prema potrebi mogu pozvati Komisiju na razmjenu mišljenja.

Europski parlament može izraziti svoja stajališta na bilo koji odgovarajući način.

2. Komisija provodi evaluaciju mjera odgovora Unije donesenih u skladu s člankom 8. u roku od šest mjeseci nakon njihova ukidanja, uzimajući u obzir povratne informacije dionika, informacije koje su dostavili Europski parlament i Vijeće i sve ostale relevantne informacije, te podnosi izvješće o evaluaciji Europskom parlamentu i Vijeću.

U izvješću o evaluaciji ispituju se djelotvornost i funkcioniranje mjera odgovora Unije i, prema potrebi, donose se zaključci za potrebe budućih mjera odgovora Unije kao i za preispitivanje ove Uredbe u skladu sa stavkom 3.

3. Najkasnije tri godine nakon donošenja prvog provedbenog akta u skladu s člankom 5. ili do 27. prosinca 2028., ovisno o tome što nastupi prije, te nakon toga svakih pet godina, Komisija preispituje ovu Uredbu i njezinu provedbu te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Za potrebe tog preispitivanja Komisija posebnu pozornost posvećuje svim pitanjima koja bi se mogla pojaviti u pogledu odnosa ove Uredbe s drugim postojećim instrumentima Unije.

Članak 20.**Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 22. studenoga 2023.

Za Europski parlament
Predsjednica
R. METSOLA

Za Vijeće
Predsjednik
P. NAVARRO RÍOS

PRILOG I.

Mjere odgovora Unije u skladu s člankom 8.

1. Određivanje novih ili povećanih carina, uključujući ponovno uvođenje carinskih stopa na razini najpovlaštenije nacije ili određivanje carinskih stopa iznad razine najpovlaštenije nacije ili uvođenje bilo kakvih dodatnih davanja na uvoz ili izvoz robe, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza u pogledu carinskih koncesija.
2. Uvođenje ili povećanje ograničenja na uvoz ili izvoz robe, uključujući, prema potrebi, robu koja podliježe kontroli izvoza, neovisno o tome provode li se ta ograničenja u obliku kvota, uvoznih ili izvoznih dozvola ili u obliku drugih mjera, ili uvođenje ili povećanje ograničenja na plaćanje robe, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza.
3. Uvođenje ograničenja na trgovinu robom koja se provode u obliku mjera koje se primjenjuju na robu u provozu ili internih mjera koje se primjenjuju na robu, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza.
4. Sljedeće mjere koje mogu dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza koje se odnose na pravo sudjelovanja u postupcima nadmetanja u području javne nabave:
 - (a) isključenje iz javne nabave robe, usluga ili dobavljača robe ili usluga iz predmetne treće zemlje ili isključenje iz javne nabave ponuda čiju ukupnu vrijednost čini više od 50 % robe ili usluga podrijetlom iz predmetne treće zemlje, osim ako je potreban niži postotak s obzirom na iznimne okolnosti slučaja i pod uvjetom da preostali postotak robe ili usluga nije obuhvaćen obvezama Unije na temelju Sporazuma o javnoj nabavi sklopljenog u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO) ili drugog sporazuma o javnoj nabavi sklopljenog između Unije i neke druge treće zemlje koja nije predmetna treća zemlja; ili
 - (b) uvođenje prilagodbe bodova⁽¹⁾ za ponude robe ili usluga predmetne treće zemlje odnosno za ponude dobavljača robe ili pružatelja usluga iz predmetne treće zemlje.
5. Uvođenje mjera koje utječu na trgovinu uslugama, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza u vezi s trgovinom uslugama.
6. Uvođenje mjera koje utječu na pristup izravnih stranih ulaganja Uniji, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza.
7. Uvođenje ograničenja zaštite prava intelektualnog vlasništva ili njihova komercijalnog iskorištavanja u odnosu na nositelje prava koji su državljani predmetne treće zemlje, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza u pogledu trgovinskih aspekata prava intelektualnog vlasništva.
8. Uvođenje ograničenja za bankarstvo, osiguranje, pristup tržištima kapitala Unije i drugim djelatnostima financijskih usluga, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza u pogledu financijskih usluga.

⁽¹⁾ Prilagodba bodova znači obveza javnih naručitelja ili subjekata koji provode postupke javne nabave da relativno smanje, podložno određenim iznimkama, ocjenu ponude koja proizlazi iz njezine evaluacije, na temelju kriterija za dodjelu ugovora utvrđenih u relevantnoj dokumentaciji o javnoj nabavi, za određeni postotak. U slučajevima kad je cijena ili trošak jedini kriterij za dodjelu ugovora, prilagodba bodova znači, za potrebe evaluacije ponuda, relativno povećanje cijene koju nudi ponuditelj za određeni postotak.

9. Uvođenje ili povećanje ograničenja na mogućnost stavljanja na tržište Unije robe obuhvaćene pravnim aktima Unije o kemikalijama, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza.
 10. Uvođenje ili povećanje ograničenja mogućnosti stavljanja na tržište Unije robe obuhvaćene sanitarnim i fitosanitarnim pravnim aktima Unije, što može dovesti, prema potrebi, do neizvršenja primjenjivih međunarodnih obveza.
-

PRILOG II.

Pravila o podrijetlu i državljanstvu odnosno državnoj pripadnosti

1. Podrijetlo robe određuje se u skladu s Uredbom (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
2. Podrijetlo usluge, uključujući uslugu koja se pruža u području javne nabave, određuje se na temelju državljanstva odnosno državne pripadnosti fizičke ili pravne osobe koja je pruža.

Pod državljanstvom odnosno državnom pripadnosti pružatelja usluga podrazumijeva se:

- (a) kad je riječ o fizičkoj osobi, zemlja čiji je osoba državljanin ili zemlja u kojoj osoba ima pravo na trajni boravak;
- (b) kad je riječ o pravnoj osobi, bilo koje od sljedećeg:
 - i. ako se usluga ne pruža putem komercijalne prisutnosti u Uniji, zemlja u kojoj je pravna osoba osnovana ili na drugi način ustrojena prema zakonima te zemlje te na čijem je državnom području pravna osoba uključena u znatne poslovne aktivnosti;
 - ii. ako se usluga pruža putem komercijalne prisutnosti u Uniji:
 - (a) ako je pravna osoba uključena u znatne poslovne aktivnosti na državnom području države članice u kojoj pravna osoba ima poslovni nastan tako da ima izravnu i stvarnu vezu s gospodarstvom te države članice, država članica u kojoj ima poslovni nastan ili, ako se mjere odgovora Unije primjenjuju na tu osobu, državljanstvo odnosno državna pripadnost ili mjesto trajnog boravka fizičke ili pravne osobe koja ima odnosno fizičkih ili pravnih osoba koje imaju vlasništvo ili kontrolu nad pravnom osobom u Uniji;
 - (b) ako pravna osoba koja pruža uslugu nije uključena u znatne poslovne aktivnosti tako da ima izravnu i stvarnu vezu s gospodarstvom države članice u kojoj ima poslovni nastan, podrijetlo fizičkih ili pravnih osoba koje imaju vlasništvo ili kontrolu nad njom.

Za pravnu osobu smatra se da je „u vlasništvu” osoba iz neke zemlje ako se više od 50 % njezina kapitala nalazi u stvarnom vlasništvu osoba iz te zemlje te da je „pod kontrolom” osoba iz neke zemlje ako te osobe imaju ovlast imenovati većinu njezinih direktora ili na druge načine mogu pravno usmjeravati njezino djelovanje.

3. Državna pripadnost ulaganja je sljedeća:
 - (a) ako je ulaganje uključeno u znatne poslovne aktivnosti na području države članice u kojoj je ostvareno tako da ima izravnu i stvarnu vezu s gospodarstvom te države članice, državna pripadnost države članice u kojoj je ulaganje ostvareno ili, ako se mjere odgovora Unije primjenjuju na fizičku ili pravnu osobu koja ima vlasništvo ili kontrolu nad ulaganjem u Uniji, državljanstvo odnosno državna pripadnost ili mjesto trajnog boravka te fizičke ili pravne osobe;
 - (b) ako ulaganje nije uključeno u znatne poslovne aktivnosti tako da ima izravnu i stvarnu vezu s gospodarstvom države članice u kojoj je ostvareno, državljanstvo odnosno državna pripadnost fizičkih ili pravnih osoba koje imaju vlasništvo ili kontrolu nad njim.

Za ulaganje se smatra da je „u vlasništvu” osoba iz neke zemlje ako se više od 50 % njegova kapitala nalazi u stvarnom vlasništvu osoba iz te zemlje te da je „pod kontrolom” osoba iz neke zemlje ako te osobe imaju ovlast imenovati većinu njegovih direktora ili na druge načine mogu pravno usmjeravati njegovo djelovanje.

4. Kad je riječ o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, pojam „državljanin” tumači se u istom smislu kao i u članku 1. stavku 3. Sporazuma WTO-a o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva i njegovim budućim izmjenama.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

U vezi s ovom Uredbom dane su dvije izjave koje se mogu pronaći u SL C, C/2023/1340, 7.12.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1340/oj> i u SL C, C/2023/1341, 7.12.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1341/oj>.
